

Kvalitets- og læringsmiljøutvalget ved UiS

Årsrapport 2015

Universitetet
i Stavanger

Innhold:

Kapittel 1: Om rapporten

1.1: Hensikt og bakgrunn

1.2: Rapportens innhold

Kapittel 2: Kvalitets- og læringsmiljøutvalget

2.1: Utvalget og dets arbeidsområde

2.2: Utvalgets sammensetning og arbeidsform

Kapittel 3: Kvalitets- og læringsmiljøutvalgets rapport for 2015

3.1: Bruk og utvikling av kvalitetssystemet

3.2 Universell utforming

3.3 Det digitale læringsmiljøet i studieprogrammene

3.4 Arbeidet i utvalget og samarbeid mellom de sentrale utvalg

Kapittel 4: Plan for Læringsmiljøutvalget for 2016

4.1: Utvalgets oppgaver og arbeidsformer

4.2: Universell utforming av studie- og læringsmiljø

4.3: Læringsmiljøet og kvalitetssystemet

4.4: Læringsmiljøet og de tverrgående satsingene

Kapittel 1: Om rapporten

1.1: Hensikt og bakgrunn

Utvalgets årsrapport inngis til styret og har for 2015 som formål å formidle:

- sentrale trekk i institusjonens arbeid med kvalitetssystem og læringsmiljø[1] i 2015,
- de vurderinger på et overordnet nivå utvalget gjør seg angående læringsmiljø og utvikling og bruk av kvalitetssystem[2],
- sentrale trekk i utvalgets arbeid i 2015 og i de resultater som er oppnådd
- plan for utvalgets arbeid i 2016 og videre framover[3].

Rapporteringen inngår i universitetets helhetlige planleggings-, budsjetterings- og rapporteringsprosess (PVO-prosessen)[4], og årsrapporten innbefatter utvalgets planen for arbeidet i 2016 som ble fastsatt av utvalget i sak KLU 51/15.

[1] Jmf [utvalgets mandat](#).

[2] Jmf [utvalgets mandat, syvende punkt](#).

[3] Jmf Studietilsynsforskriftens § 6-1 b. samt [sjette og syvende punkt i utvalgets mandat](#).

[4] Jmf [UiS Økonomi håndbok > Plan-, budsjet- og virksomhetsoppfølging > Plan-, budsjet og virksomhetsoppfølging](#)

1.2: Rapportens innhold

Årsrapporten rapporterer arbeid og resultater for arbeidet med læringsmiljø på institusjonsnivå, med utgangspunkt i det mandat styret har gitt angående læringsmiljø og sikring og bruk av kvalitetssystem så vel som i utvalgets plan for arbeidet i rapporteringsperioden.

Årsrapporten omfatter følgende kapitler og vedlegg:

- Kapittel 1: Om rapporten.
- Kapittel 2 gir en oversikt over utvalget, dets sammensetting, arbeidsområde og arbeidsform i rapporteringsperioden.
- Kapittel 3 gir en kort oversikt over mål og planer fra «Kvalitets- og læringsmiljøutvalgets mål og tiltaksplan for arbeidet med læringsmiljø og kvalitetssystem 2015», som vedtatt av utvalget i november 2014, med oversikt over arbeidet utvalget har utført på planens punkter i 2015 og en overordnet vurdering av de resultater som er oppnådd i 2015.
- Kapittel 4 gjengir planen for Læringsmiljøutvalet for 2016, som vedtatt av utvalget 10. november 2015[5].

Årsrapporten har følgende vedlegg: [Mandat for KLU i 2015](#). [Mandat for LU i 2016](#).

[5] Jamfør sak [KLU 51/15 Plan for utvalgets arbeid 2016](#)

Kapittel 2: Kvalitets- og læringsmiljøutvalget

Kapittel 2 gir en kort oversikt over Kvalitets- og læringsmiljøutvalget og utvalgets arbeidsområde, sammensetting og arbeidsform i kalenderåret 2015.

2.1: Utvalget og dets arbeidsområde

Det er **lov om universiteter og høyskoler** som sammen med **det mandat styret har gitt** og utvalgets egne planer for perioden som setter rammene for utvalgets arbeid. Utvalget utgjør institusjonens lovpålagte læringsmiljøutvalg og skal oppfylle lovens krav til slikt utvalg, men er av styret gitt et mandat ut over lovens minimumskrav, slik loven gir anledning til. Arbeidsområdet omfatter blant annet at utvalget skal være et rådgivende organ for universitetsstyret og ledelsen for øvrig i saker som angår utvikling og bruk av universitetets kvalitetssystem og i spørsmål knyttet til det fysiske og psykososiale læringsmiljøet ved UiS. Utvalget skal være med på å skape et aktivt læringsmiljø med utgangspunkt i studentenes forutsetninger, behov og interesser.

Utvalgets mandat har i 2015 stått uendret siden forrige rapportperiode. Både Utdanningsutvalget og Kvalitets- og læringsmiljøutvalget har arbeid med kvalitet og kvalitetssystem i sitt mandat. Kvalitets- og læringsmiljøutvalgets arbeid med kvalitet og læringsmiljø retter seg i hovedsak mot *studienes omgivelser* (inklusive studienes *digitale omgivelser*), mens Utdanningsutvalgets arbeid med kvalitet i hovedsak retter seg mot studienes *innhold* (inklusive studienes *digitale innhold*). Det tilligger Kvalitets- og læringsmiljøutvalget å gjennomføre en systematisk oppfølging av læringsmiljøet, mens Utdanningsutvalget er tillagt akkreditering og reakkreditering av studiene som tilbys.

Utvalgets arbeid utføres i og mellom møtene av utvalgets medlemmer og sekretariat. Når utvalget har hatt oppgaver med et større omfang enn hva som naturlig kan utføres av medlemmer og sekretariat har utvalget kunnet be Utdanningsdirektøren om bistand ut over dette.

2.2: Utvalgets sammensetning og arbeidsform

Utvalgets rollesammensetning har stått uendret siden 2011. Utvalget oppnevnes per studieår, og besetningen av rollene endres dermed gjennom kalenderåret. Ledervervet veksler hvert studieår mellom student og prorektor. StOr-leder Amund Thomassen ledet utvalget våren 2015, mens prorektor Tor Henning Hemmingsen ledet utvalget høsten 2015. Utvalget har 5 studentrepresentanter, der to studenter velges for to år mens tre studenter velges for ett år. Utvalget har 5 ansattrepresentanter. Tre av disse utgjøres av fakultets/instituttrepresentanter som utpekes for 3 år av gangen, mens de to siste er permanente. Utvalgets nåværende fakultets/instituttrepresentanter ble utnevnt fra og med høsten 2014.

Utvalget hatt følgende medlemmer i 2015:

- Johannes Nordrum Bratberg, nestleder for læringsmiljø StOr (høsten 2015)
- Ingunn Folgerø, fakultetsdirektør HUM (overtok i kraft av stilling etter Odd Folke Topland fra november 2015)
- Tor Henning Hemmingsen, prorektor (utvalgsmedlem våren 2015, utvalgsleder høsten 2015)
- Eva Hærem, prodekan SV
- Jørgen Jakobsson, student (våren 2015)
- Anine Klepp, student (våren 2015), leder av StOr (høsten 2015)
- Carina Birgitte Stenseth Lund, student (høsten 2015)
- Merete Myhra, student
- Rolf Ringdal, ressursdirektør
- Tom Ryen, førsteamanuensis IDE
- Karl Even Selvig, student
- Amund Thomassen, leder av StOr (våren 2015)
- Odd Folke Topland, fakultetsdirektør HUM (fram til november 2015)

Gjennom 2015 har Kvalitets- og læringsmiljøutvalget avholdt 5 møter samt fellesseminar med Utdanningsutvalget, etter en møteplan som har vært koordinert med Utdanningsutvalgets møteplan. Utvalgenes møteplaner er også koordinert med styrets møteplan, med tanke på utvalgenes bidrag til styrets saker.

Kapittel 3: Kvalitets- og læringsmiljøutvalgets rapport for 2015

Kapittel 3 gir en kort oversikt over mål og planer fra «Kvalitets- og læringsmiljøutvalgets mål og tiltaksplan for arbeidet med læringsmiljø og kvalitetssystem 2015», som vedtatt av utvalget i november 2014, med oversikt over arbeidet utvalget har utført på planens punkter i 2015 og en overordnet vurdering av de resultater som er oppnådd i 2015.

Kvalitets- og læringsmiljøutvalgets plan var for 2015 organisert under de fire hovedområdene «Bruk og utvikling av kvalitetssystemet», «Universell utforming», «Det digitale læringsmiljøet», og «Utvalgets arbeidsformer, og samarbeidet mellom de sentrale utvalg».

3.1: Bruk og utvikling av kvalitetssystemet

Arbeidsområdet er gitt i utvalgets mandat. Utvalget har tidligere arbeidet med systemets virkemåte og bruk, og utvalgets rapport om dette ble fastsett av styret i sak US 73/11. I 2014 arbeidet utvalget med systemets formelle beskrivelse, og styret vedtok i sak US 71/14 at «*Styret for Universitetet i Stavanger ber Universitetsdirektøren i samråd med Rektor om å nedsette en arbeidsgruppe med mandat til å utarbeide et forslag til ny formell beskrivelse av universitetets kvalitetssystem i tråd med råd gitt av universitetets kvalitets- og læringsmiljøutvalg i sak KLU 41/14*». Utvalget har i 2015 fulgt opp dette tett (jmf sakene KLU 11/15, KLU 17/15, KLU 30/15, KLU 42/15 og KLU 52/15), og har sammen med Utdanningsutvalget spilt inn til prosessen at arbeidet må ta sikte på å komme fram til en samlet, helhetlig beskrivelse som omfatter både de formelle rammene og det konkrete arbeidet, selv om dette medfører en del merarbeid i forhold til hva som ble skissert i styresak US 71/14 (sak KLU 17/15). Mandatet for arbeidsgruppen for revisjon av kvalitetssystemet ble fastsatt 11. april 2015, men utnevningen av medlemmer til de roller mandatet fastsatte ble ikke klar før 17. desember 2015, slik at arbeidsgruppen ikke har gjennomført noe arbeid i rapporteringsperioden.

Utvalget har gått gjennom utformingen kvalitetssystemet ved HSH (som ble godkjent av NOKUTs styre 11. juni 2015), og har spilt inn at den pågående revisjonen av vårt kvalitetssystem med fordel kan gjøre seg nytte av hvordan HSH beskriver sitt kvalitetsarbeid, og også av hvordan hjelpemidlene for kvalitetsarbeidet er utformet og organisert (sak KLU 30/15). Utvalget behandlet departementets forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven samt forslag til endringer i studiekvalitetsforskriften (sakene KLU 31/15 og KLU 48/15), og vurderte at de foreslåtte endringer i det vesentlige var godt egnet til å ivareta kvaliteten i studienes omgivelser.

Studiebarometeret har posisjonert seg som et stadig mer sentralt element i kvalitetsarbeidet i høyere utdanning, og har stått høyt på utvalgets agenda i 2015 (sakene KLU 10/15, KLU 41/15, KLU 52/15). Utvalget har merket seg at resultatene fra Studiebarometeret inngår i regjeringens arbeid med å øke kvaliteten i høyere utdanning, og ser nødvendigheten av at vi nyttiggjør oss informasjon og tilbakemeldingersom resultatene fra Studiebarometeret gir i utvikling og forbedring av våre studieprogrammer og vår studieportefølje (sak KLU 41/15).

Utvalget spilte inn at «Det reviderte kvalitetssystemet ved UiS» skulle være det ene av utvalgets to nominerte tema til planleggingen av fellesseminaret for Utdanningsutvalget og Kvalitets- og læringsmiljøutvalget i 2015 (sak KLU 18/15).

3.2 Universell utforming

Universitetets strategi 2013-2020 forutsetter at «*Vi skal ha et godt og universelt utformet læringsmiljø og være kjent for god studentervice og aktiv medvirkning fra studentene*». Kvalitets- og læringsmiljøutvalget arbeidet gjennom hele 2014 for større oppmerksomhet på universell utforming som strategi for å skapa et godt og inkluderende læringsmiljø for alle studenter ved universitetet. Utvalget vedtok (sak KLU 47/14) å omforene universitetets «Handlingsplan for studenter med nedsatt funksjonsevne 2012-2016» med den «Handlingsplan for universell utforming» som utvalget hadde utarbeidet i 2014, slik at disse ble til en felles handlingsplan. Utvalgets omforente «Handlingsplan for Universell utforming og tilrettelegging» ble vedtatt i sak KLU 06/15, og «[UiS Handlingsplan for universell utforming og tilrettelegging 2015-2025](#)» ble vedtatt av styret i [sak US 14/15](#).

Utvalget har opp gjennom årene gjennomført en rekke temadager for universell utforming, men det ble i sak KLU 08/15 vedtatt at den form temadagen har hatt i 2013 og 2014 ikke skulle videreføres i 2015, idet oppslutningen har vært dalende. I stedet ville utvalget vurdere andre tiltak for å nå målet om at «Ansatte ved UiS har tilstrekkelig kompetanse om universell utforming», og da først og framst med utgangspunkt i «UiS Handlingsplan for Universell utforming og tilrettelegging 2015-2025». Ett slikt tiltak var å spille inn hvordan digitaliseringen kan bidra til et mer universelt utformet lærings- og studiemiljøet (se kapittel 3.3 nedenfor). Et annet tiltak var at utvalget ga innspill til universitetets budsjett for 2016 som reflekterte behovet for et mer universelt utformet studie- og læringsmiljø (sak KLU 16/15).

Universell utforming har hatt meget høy oppmerksomhet gjennom året (jmf sakene KLU 24/15, KLU 44/15, KLU 51/15, KLU 52/15 og KLU 54/15), og utvalget vedtok (i sak KLU 51/15) at dette arbeidsområdet skulle videreføres som ett av hovedområdene for utvalgets arbeid også i 2016.

3.3 Det digitale læringsmiljøet i studieprogrammene

Utvalget har i flere år arbeidet med å sikre at kvaliteten i det digitale læringsmiljøet skal være jamgod med kvaliteten i det fysiske læringsmiljøet. Det framgikk av fjorårets årsrapport at utvalget så styrets tverrgående handlingsplan som et tiltak med potensielt stor innvirkning på læringsmiljøet, og at det i særlig grad var det tverrgående prosjektet om studentaktiv læring og moderne undervisningsformer som fanget utvalgets oppmerksomhet. Dette prosjektet la fram et veikart for læringsmiljøet, undervisningsformene og den digitale utviklingen i januar 2015, og «[UiS Veikart 2015-2017: Læringsmiljøet, undervisningsformene og den digitale utviklingen](#)» inngikk i styresak [US 12/15](#). Veikartet inngikk blant de forhold som lå til grunn for utvalgets innspill til budsjett for 2016 (sak KLU 16/15). Veikartet omfatter blant annet digital eksamen, et område som har høy oppmerksomhet i utvalget (sakene KLU 23/15, KLU 32/15, KLU 42/15, KLU 47/15 og KLU 52/15), og vil følge opp veikartet også i det videre utvalgsarbeid.

3.4 Arbeidet i utvalget og samarbeid mellom de sentrale utvalg

Utvalget må løpende vurdere hvilke arbeidsformer og prosesser som er best egnet for at utvalget effektivt skal kunne oppfylle sitt mandat. Sammen med Utdanningsutvalget ba Kvalitets- og læringsmiljøutvalget i 2014 om at det ble nedsatt en arbeidsgruppe for å evaluere de to utvalg og samarbeidet mellom dem. Utvalget gjennomgikk arbeidsgruppens undervegsrapport i mars 2015 (sak KLU 21/15), og arbeidsgruppens leder la fram den endelige rapport for utvalget i mai 2015 (sak KLU 28/15). Utvalget var i stor grad enig i rapportens konklusjoner, og utvalget startet dermed en prosess for å gi tilråding til styret knyttet til endring av utvalgets mandat, sammensetning og navn. Prosessen ble fulgt opp i september (sak KLU 38/15), og ga i november (sak KLU 50/15) sin tilråding om endring av navn, mandat og sammensetning. Tilrådingen ble fulgt opp av styret, som i desember vedtok [nytt navn, nytt mandat og ny sammensetning](#) for utvalget (sak [US 115/15](#)). Fra 1.1.2016 er utvalgets navn «Læringsmiljøutvalget».

Kapittel 4: Plan for Læringsmiljøutvalget for 2016

Læringsmiljøutvalgets plan for 2016 består som i fjor av fire målområder. Planen for 2016 ble fastsatt av utvalget 10.11.2015. Planens fire hovedområder er en kraftig revisjon av utvalgets tidligere hovedområder. Hoverdbegrunnelsen for dette er endringene i uvalgets mandat som styret har vedtatt, med virkning fra 1.1.2016. For 2016 planlegger utvalget at arbeidet organiseres under de fire hovedområdene «Utvalgets oppgaver og arbeidsformer», «Universell utforming av studie- og læringsmiljø», «Læringsmiljøet og kvalitetssystemet», og «Læringsmiljøet og de tverrgående satsingene».

Som i de foregående år er dette områder som favner vidt. Den overordnede plan konkretiseres og prioriteres så gjennom det tilfang av saker som bringes fram for utvalget. Utvalget vil prioritere å finne fram til og iverksette konkrete tiltak knyttet til hvert av punktene i den overordnede planen.

4.1: Utvalgets oppgaver og arbeidsformer

Utvalget må løpende vurdere hvilke arbeidsformer og prosesser som er best egnet for at utvalget effektivt skal kunne oppfylle sitt mandat. Når utvalgets mandat nå er endret, vil dette medføre at utvalgets oppgaver også endres, og utvalget må vurdere om mandatendringene også har skapt et behov for endringer av arbeidsformene og arbeidprosessene. Samtidig kan utvalget vurdere hvordan de råd som arbeidsgruppen for utvalgsevaluering har gitt best kan implementeres innenfor det nye mandatet.

- Læringsmiljøutvalget skal bidra til å sikre og utvikle studiekvaliteten rettet mot studienes omgivelser i form av fysisk, digitalt og psykososialt læringsmiljø.
- Læringsmiljøutvalget skal på best mulig måte bidra til at enhetene og studentene gjør seg bedre bruk av utvalget.
- Utvalgets direkte strategiske rolle skal knyttes til overordnede strategiske vurderinger av studienes omgivelser i form av fysisk, digitalt og psykososialt læringsmiljø.

- Nye utvalgsmedlemmer skal snarest mulig etter oppnevning gis opplæring i utvalgsarbeid slik at de er best mulig forberedt til å ta del i utvalgets arbeid.

4.2: Universell utforming av studie- og læringsmiljø

Utvalgets mandat gir oppgaver innenfor læringsmiljøet, og i dette inngår at læringsmiljøet skal være universelt utformet. Utvalget har utarbeidet en handlingsplan for arbeidet med universell utforming og tilrettelegging for 2015-2025, og 2016 er det første hele kalenderår denne handlingsplanen gjelder. Planen fastslår at Læringsmiljøutvalget må:

- Ta inn i sine rutiner hvordan framdrift og resultater for planen og enkeltpunktene i planen skal vurderes og rapporteres, og hvordan vurdering av plan og oppnådd framdrift skal inngå i utvalgets årsrapport.
- Ta inn i sine rutiner hvordan behovet for revisjon skal vurderes og ved behov gjennomføres.

Utvalgets rutiner foreligger ennå ikke i en form som samsvarer med **Difi** sine anbefalinger, og utvalget bør samtidig vurdere å beskrive sine rutiner i et format som er i samsvar med det som anbefales[1].

4.3: Læringsmiljøet og kvalitetssystemet

Universitetets system for arbeidet med kvalitet skal revideres[1], og utvalget har vært sterkt involvert i utforming av mandat for arbeidsgruppen som skal gjøre arbeidet. Utvalget har en representant i arbeidsgruppen, slik at det ligger vel til rette for at utvalget kan følge arbeidet med revisjonen tett.

- Følge det pågående arbeidet med revisjon av kvalitetssystemet nøye.

[1] Dette omfatter blant annet å beskrive prosessene, og at dette gjøres med standard prosessnotasjon. Difi anbefaler prosessnotasjonsstandarden BPMN. «BPMN er et modelleringsspråk som sikrer effektivt samarbeid» (Petter Vinje og Jan Mærøe, Difi, 19. mars 2014). «Fordelen med BPMN er at det er et globalt språk som alle kan benytte seg av for å sikre best mulig kommunikasjon i prosessarbeid.» (Difi, 5.januar 2016)

- Løpende vurdere hvordan arbeidsgruppen som reviderer kvalitetssystemet tar hensyn til det fysiske, digitale og psykosomatiske læringsmiljø i sitt arbeid.
- Samarbeide tett med utvalgets representant i arbeidsgruppen for å gi de innspill arbeidsgruppen ber om og for å fremme utvalgets syn i arbeidet.

4.4: Læringsmiljøet og de tverrgående satsingene

Rapporter fra de fire tverrgående satsingene ble **lagt fram for styret rett før sommeren 2015**, og universitetsdirektøren har satt ned en særskilt arbeidsgruppe for å følge opp arbeidet knyttet til de fire satsingene. Mange av tiltakspunktene kommer fra det tverrgående prosjektet for studentaktiv læring og moderne undervisningsformer, men alle de fire satsingene har innvirkning på læringsmiljøet.

- Vurdere og følge opp hvilken virkning arbeid og tiltak knyttet til de fire tverrgående satsingene kan ha på det fysiske, digitale og psykososiale arbeidsmiljøet:
 - Innovasjon og entreprenørskap som tverrgående satsingsområde for integrering i studieporteføljen og stimulering av studentenes entreprenørskapsaktiviteter
 - Studentaktiv læring og moderne undervisningsformer
 - Samfunnskontakt, triple helix-samarbeid og UiS som regional drivkraft
 - Internasjonalisering gjennom studentutveksling, under dette utveksling med ECIU-partnere

[1] Se for eksempel styrets saker [US 73/11](#), [US 13/14](#) og [US 71/14](#). Styret vedtok i sak US 71/14 at «Styret for Universitetet i Stavanger ber Universitetsdirektøren i samråd med Rektor om å nedsette en arbeidsgruppe med mandat til å utarbeide et forslag til ny formell beskrivelse av universitetets kvalitetssystem i tråd med råd gitt av universitetets kvalitets- og læringsmiljøutvalg i sak KLU 41/14»